

**MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARIDA JISMONIY TARBIYA
MASHG'ULOTLARINI TASHKIL QILISH VA
O'TKAZISH USLUBIYOTI**

Ne'matjonov Saddamjon Saydali O'g'li

*Farg'ona davlat universiteti magistratura bo'limi
jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlar nazariyasi*

2-kurs 21.02 guruh magistranti

Ilmiy rahbari: PhD, dotsent

I.A.Yo'ldoshev

Annotatsiya: *Yoshlarga bo'layotagan etibor ayniqsa maktabgacha ta'lim soxasini tubdan islox qilish davlat siyosatining eng yuqori bo'ginlarida desak mubolog'a bo'lmaydi chunki dastlabki bilim maskani bu maktabgacha ta'limdur manashu pog'onadan boshlab ta'lim tarbiya jarayoni to'g'ri dasturlarda amalga oshirilsa keying pog'onalarni egallash ko'p qiyinchilik tug'dirmaydi negaki eng quyi pog'naning ilmiy xamda amaliy jixatdan o'zlashtirilishi to'g'ri rejalashtirilgan.*

Kalit so'zlar: *Bola salomatligi biz uchun eng muxim masala negaki sog'lom avlod yetishib chiqayotgan mamlakatdagi yosh avlod to'g'ri yo'ldan og'ishmay tarbiyalansa bu mamlakat albatta xar soxada rivojlanadi va qudratga ega bo'ladi.*

KIRISH

Mavzunig dolzarbligi va o'rganilish darajasi. Mamlakatning qudratini belgilaydigan omillar ko'p biroq ularning eng asosiylaridan biri shu yurtda voyaga yetayotgan yuksak ma'naviyatli, jismonan, sog'lom har tomonlama barkamol avloddir. Zero el yurtning kelajagi bugun kamolga yetayotgan yoshlar qo'lida.

Vatanimizning kelajagi xalqimizning ertangi kuni mamlakatimizning jaxon xamjamiyatidagi obro' etibori avvalombor farzandlarimizning unib o'sib ulg'ayib qanday inson bo'lib hayotga kirib borishiga bog'liqdir

Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim tarbiya berishning asosiy maqsad va vazifalari bolalarni jismoniy va aqliy jxatdan rivojlantirish ularning ruxiyat shaxsiy qobilyatlari intilish va extiyojkarni qondirish milliy va imuminsoniy qdiryatlarga mustaqillik g'oyalariga sodiq holda voyaga yetib yetib borishini ta'minlash, ularni maktabgacha yoshdagi bolalar ta'lim tarbiyasiga qo'yilgan davlat talablariga muvofiq maktab ta'limiga tayyorlashdan iborat.

MAKTABGACHA TA'LIM SOXASIGA OID QAROR VA FARMONLAR.

1. " 2017-2021-yillarga maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risida". Makmaktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish, moddiy texnik bazasini mustaxkamlash, maktabgacha ta'lim masalalari tarmog'ini kengaytirish, malakali pedagog kadrlar bilan taminlash, bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash darajasini

tubdan yaxshilash, ta'lim tarbiya jarayonida zamonaviy ta'lim dasturlari va texnologiyalarini tatbiq etish, bolalarni har tomonlama intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy rivojlantirish uchun shart sharoitlarni yaratish masalalari.

2. Maktabgacha ta'lim tizimida 2017-2022-yillarning o'tgan davri davomida amalga oshirilgan ishlar yuzasidan vazirlik huzuridagi jamoatchilik kengashi va « Aqilvoy » barcha bolalar uchun teng ta'lim.

3. 2017-2022-yillar davomida bolalarni maktabgacha ta'lim bilan qamrab olish darajasi ikki barobarga oshiriladi.

4. 2019-yil 18-Sentabrdagi Mobil guruxlar bazasida maktabgacha ta'lim xizmatlarini ko'rsatish bo'yicha tajriba sinov loyixasini amalga oshirish to'g'risidagi 786-sonli qaroriga asosan Respublikaning ko'plab xududlarida qayta jixozlangan isuzu aftobuslari yetkazilib berildi.

5. 2019-yil 16-dekabr kuni " Prezident Shavkat Mirziyoyevning maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risidagi qarori imzolandi. Qonun bilan maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risidagi va soxasidagi davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari, shuningdek maktabgacha ta'lim va tarbiya olishga doir davlat kafolatlari aniq belgilab berildi.

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI QUYIDAGI TURLARDA TASHKIL ETILADI.

1. Umumiy turdagi maktabgacha ta'lim tashkiloti.
2. Ko'p tarmoqli ixtisoskashtirilgan maktabgacha ta'lim tashkiloti.
3. Qo'shma turdagi maktabgacha ta'lim tashkiloti.

FARMON VA QARORLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risidagi "№ PQ 3183-son 09.08.2017-yil".

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining maktabgacha ta'lim vazirligi faoliyatini tashkil etish to'g'risidagi qarori." № PQ 3305-son 30.09.2017-yil".

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining maktabgacha ta'lim tizimini boshqaruvini tubdan takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risidagi farmoni " № PF 5198-son 30.09.2017 yil".

4. Prezidentning Davlat maktabgacha ta'lim muassasalari xodimlarining ayrim toifalari mexnatiga xaq to'lashni takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risidagi qarori " № PF 3571-son 28.02.2018-yil".

5. Prezidentining maktabgacha ta'lim tizimini yanada rag'badlantirish va rivojlantirish chora tadbirlari to'g'risidagi qarori " № PQ 3651-son 05.04.2018-yil".

6. Prezidentning 2018-yildagi maktabgacha ta'lim muassasalarini qurish va rekonstruksiya capital ta'mirlash manzilli dasturi to'g'risidagi qarori. " № PQ 3812-son 02.07.2018-yil".

7. Prezidentining maktabgacha ta'lim tizimini boshqarishni takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risidagi qarori " № PQ 3955-son 30.09.2018-yil".

8. Prezidentining maktabgacha ta'lim tizimini 3030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risidagi qarori. " № PQ 4312-son 08.-5.2019-yil".

Tadqiqotning maqsadi. Maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy tayyorgarlik darajasini aniqlash va ularni sport turlariga jalb qilish jismoniy tarbiya va sport mening hayotim shiori ostida amaliy mashg'ulotlar o'tkazish eng muximi ular orasida sog'lom muxitni to'g'ri shakillantirish. Yuzaga keladigan kasalliklarga qarshi mustaxkam imunitetni tarbiyalash milliy o'yinlar ruxida voyaga yetkazish.

Bolalar bog'chlarida hozirgi kunda jismoniy tarbiya mashg'ulotlari kam o'tkaziladi bunga sabab bola extiyotsizlik qilib jaroxatlanmasin degan manoda lekin bu zaylda davom etmaslik lozim mashg'ulot to'g'ri va etibor bilan o'tkazilsa bu masalalarga o'rin qolmaydi chunki jismoniy mashq va o'yinlar bolada onglilik va faollik bilan jamoani birlashtiradi do'stona muxitni yuzaga keltirib to'g'ri maqsad sari xarakatlanishga yoshlik chogidan tarbiyalanib boradi.

Tadqiqotning tashkil qilish uslublari. Tadqiqotni to'g'ri tashkillash birinchi navbatta tadqiqotchining qaysi metoddan foydalanishiga bog'liq chunki tadqiqotchi o'tkazayotgan tadqiqotining vaqti va ishtirokchilarini to'g'ri tanlay bilish muximdur tadqiqot dastlab yosh guruxlarida mashg'ulotning birinchi kunida o'tkaziladi va tadqiqon oxirida berilgan ko'rsatma va mashqlarga qarab qanday samara berdi va qaysi guruxlarda o'sish sur'ati avjida qaysi guruxlarda o'rtamiyona va past natija ko'rsatgan guruxlar natijasi taqqoslanib shunga ko'ra yana boshqa mashqlar tanlanadi.

1-qoida. Ertalab badan tarbiya mashqlarini bajarish.

2-qoida. To'g'ri ovqatlanish.

3-qoida. Bolalarga to'g'ri tarbiya berish.

4-qoida. Tadqiqot guruxlarini tog'ri tanlash,

Tadqiqot natijalari va muhokamasi. O'tkazilgan tadqiqotning natijalariga ko'ra bolalarda ijobiy tomonga o'zgarishlar kuzatildi.

1.Ertalabki badan tarbiya mashg'ulotlari bolalarni kayfiyatini ko'taradi va kun davomida o'zlarini tetik xis qilishadi ishtaxalarixam normal xolatda bo'ladi. Sog'lom turmush tarzi to'g'ri shakillanib boradi.

2.Tog'ri va sifatli vitamin minerallarga boy bo'lgan taomlarni bollalar ko'proq istemol qilishlari darkor shundagina bolalarda o'sish surati ildam ravishda kechadi organism kerkli maxsulotlar bilan ta'minlanadi.

3.Bolani tug'ulgan ondan boshlab to'g'ri tarbiyalash shart zararli odatlarga o'rgatmaslik sog'lom ruxda tarbiyalash joiz. "Zeroki tarbiya biz uchun yo xayot,yo mamot, yo najot, yo falokat, yo saodat masalasidir.

4.Tadqiqot guruxlarini to'g'ri tanlash tadqiqotning moxiyatini va natijalarini aniq ko'rsatib beradi avvalgi va oxirgi natijalar taqqoslanib yutuq va kamchiliklar namoyon bo'ladi va taqqoslanadi tadqiqot orqali qaysidur mashq orqali kerakli bolgan yangicha bir fikr uyg'unlashib ko'zlangan natijaga erishiladi.

XULOSA

Xulosa o'rnida shuni aytib o'tish joizki maktabgacha yoshdagi davr eng dastlabki bilim o'chog'i bu davrdagi ta'lim darbiya va o'tilgan mashg'ulotlar albatta yaxshi samara beradi

bola o'sayotgan nixol singari qay tomonga egsa shu tomonga qarab o'sadi bolalarni yoshlik chog'idan odob, axloq, mehnatga o'rgatish lozim shundagina ular ulg'ayib vatan uchun tayanch va ishonch egalari bo'lishadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Bolalar bog'chasida jismoniy tarbiya T.I osokina O'qituvchi Toshkent 1976-yil.
2. Uchinchi ming yillikning ,olasi tayanch dasturini amaliyotga tadbiq etishga yo'naltirilgan qo'llanma Toshkent marifat madadkor.
3. 1001 o'yin T.Usmonxo'jayev Toshkent 1992-yil.
4. 500 mashq va harakatli o'yinlar Toshkent 1999-yil.
5. Maktabgacha ta'lim muassasalarida harakatli o'yinlar va asosiy harakatlanish mashqlari T.Usmonxo'jayev, X.A.Meyliyev Toshkent 2004-yil.
6. Yo'ldosheva G, Davronova D. maktabgacha yoshdagi bolalarni jismoniy tarbiyalshda o'yinlarning o'ziga xos xususiyatlari.
7. Sultonov.R, Qambarov.D. maktabgacha ta'lim muassasalarida sayr qilishni tashkil etishning tarbiyaviy ahamiyati 2009-yi Toshkent